VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Spraw Zagranicznych**
(nr 29)
z dnia 27 czerwca 2012 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 29)

27 czerwca 2012 r.

Komisja Spraw Zagranicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Grzegorza Schetyny (PO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

- rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. (druk nr 447), wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 484), w zakresie działania Komisji:

- część budżetowa 45 - Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej:
- dochody i wydatki,
- dotacje podmiotowe i celowe,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- część budżetowa 83 - Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 31,
- państwowa osoba prawna - Polski Instytutu Spraw Międzynarodowych;

- rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2011 r. (druk nr 485) w zakresie działania Komisji;

- rozpatrzenie propozycji tematów kontroli do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na rok 2013;

- sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Beata Stelmach** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami oraz **Dariusz Zielecki** zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej w Najwyższej Izbie Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Łukasz Andrzejczyk**, **Piotr Babiński** i **Artur Kucharski** - z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Otwieram posiedzenie Komisji. Witam panią minister Beatę Stelmach, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, przedstawicieli NIK, Ministerstwa Finansów oraz Komisji Finansów Publicznych.

Porządek dzienny przewiduje w pkt 1 rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. (druk nr 447), wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 484), w zakresie działania Komisji:

- część budżetowa 45 - Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej:
- dochody i wydatki,
- dotacje podmiotowe i celowe,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

- część budżetowa 83 - Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 31,
- państwowa osoba prawna - Polski Instytutu Spraw Międzynarodowych.

Pkt 2 obejmuje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2011 r. (druk nr 485) w zakresie działania Komisji. Pkt 3- rozpatrzenie propozycji tematów kontroli do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na rok 2013, zaś pkt 4 - sprawy bieżące.

Przystępujemy do rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu państwa. Wszyscy państwo otrzymali sprawozdanie MSZ z realizacji budżetu państwa, sprawozdanie z wykonania planu finansowego PISM, informację NIK o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa oraz opinię BAS. Proszę panią minister Beatę Stelmach o zabranie głosu.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Beata Stelmach:

Bardzo dziękuję. Dzień dobry. Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Pozwólcie państwo, że przedstawię skład naszej delegacji. Jeśli po naszym krótkim wystąpieniu pojawią się pytania szczegółowe, bardzo bym chciała odnieść się do nich jak najbardziej merytorycznie i kompetentnie. Przedstawię osoby, które mi towarzyszą: pan Mirosław Gajewski – dyrektor generalny, pan Dariusz Żebrowski – dyrektor kierujący Biurem Infrastruktury, pani Elżbieta Kalbarczyk-Chochół – zastępca dyrektora Biura Finansów, pani Beata Ślązakowska – główna księgowa, pan Paweł Baka – zastępca dyrektora Biura Spraw Osobowych, pani Anita Janusz – z koordynacji przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej, pani Marzena Kusik – naczelnik w Departamencie Współpracy z Polonią.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Realizacja budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ubiegłym roku została szczegółowo państwu przedstawiona w przesłanym materiale, zatem odniosę się do najistotniejszych kwestii. Wydatki MSZ w ubiegłym roku były realizowane zarówno przez dysponenta trzeciego stopnia, czyli centralę MSZ, jak i przez 158 placówek zagranicznych. Zgodnie z ustawą budżetową, plan wydatków wyniósł pierwotnie 1.823.000 tys. zł, co stanowiło 0,58% wydatków budżetu państwa.

W trakcie roku wydatki zwiększono z rezerw celowych do wysokości 1.958.000 tys. zł, tj. do poziomu 0,62% wydatków budżetu państwa. Ta różnica przeznaczona była na sfinansowanie zadań z zakresu pomocy rozwojowej, opłacenie zadośćuczynień zasądzonych wyrokami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, sfinansowanie lub współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich lub z udziałem innych środków pochodzących z budżetu UE, nieujętych w budżecie środków europejskich, pomoc dla repatriantów, sfinansowanie zadań wyborczych związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem za granicą wyborów do Sejmu i Senatu RP, sfinansowanie działań administracji publicznej podczas polskiej prezydencji w Unii Europejskiej.

W budżecie MSZ największą pozycję stanowiły wydatki związane z funkcjonowaniem placówek zagranicznych. Wyniosły one 59,3% wydatków resortu. Dotyczyły: 89 ambasad, 38 urzędów konsularnych i konsulatów generalnych, 8 przedstawicielstw dyplomatycznych przy organizacjach międzynarodowych, 21 instytutów polskich i 2 innych instytucji - Warszawskiego Biuro Handlowego w Tajpej oraz Biura Przedstawiciela RP przy Palestyńskiej Władzy Narodowej w Ramallah.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Po stronie dochodów budżetowych głównym źródłem były dochody z placówek zagranicznych. Wyniosły one 226.000 tys. zł i osiągnęły ponad 198% wielkości prognozowanej. Plan był na poziomie 114.310 tys. zł. Podstawowym źródłem dochodów były opłaty za czynności konsularne. Były one wyższe niż planowane z uwagi na realizację Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen i wejście w życie przepisów Kodeksu wizowego oraz wdrożenie zasad współpracy lokalnej Schengen. Skutki tych zmian były trudne do oszacowania przed wdrożeniem nowych rozwiązań prawnych. Znaczne zwiększenie wysokości dochodów budżetowych w ubiegłym roku wynikało także ze skutków likwidacji z dniem 31 grudnia 2010 r. instytucji dochodów własnych.

Zgodnie ze strategią przedstawioną na początku ubiegłego roku, podstawowym celem polskiej polityki zagranicznej było umacnianie pozycji Polski w Europie i na świecie, zapewnienie jej bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa energetycznego oraz optymalnych warunków modernizacji i rozwoju gospodarczego. Oczywiście, głównym zadaniem polskiej polityki zagranicznej w ubiegłym roku było sprawowanie przez Polskę w drugiej połowie roku przewodnictwa w Radzie UE. Polska przywiązywała duże znaczenie do podtrzymania w Europie swojej silnej pozycji jako patrona i promotora polityki wschodniej oraz silnego ogniwa Sojuszu Północnoatlantyckiego. Celem działalności promocyjnej i informacyjnej było wzmocnienie wizerunku Polski jako stabilnej i odpowiedzialnej demokracji, a także promocja interesów gospodarczych państwa.

Chciałabym zwrócić uwagę szanownych państwa na cztery kwestie. W ramach sprawowania naszej prezydencji gościliśmy w Polsce szczyt Partnerstwa Wschodniego. Przy okazji tego wydarzenia politycznego zorganizowaliśmy również forum biznesu Partnerstwa Wschodniego, chcąc przybliżyć interesy zarówno przedsiębiorstw z terenu PW, jak i przedstawicieli rynków UE, w tym rynku polskiego. Bardzo mocno promowaliśmy nasze doświadczenia z okresu transformacji, nie tylko transformacji gospodarczej, ale transformacji ustrojowej w ogóle. Na uwagę zasługuje projekt zrealizowany wspólnie z telewizją Al-Dżazira, która przygotowała cykl materiałów dokumentalnych ukazujących polski przykład transformacji.

Wszelkie działania, które były podejmowane na różnych płaszczyznach, w tym na płaszczyźnie promocji polskiej gospodarki, służyły temu, by, z jednej strony, zmieniać wizerunek Polski czy podtrzymywać dobry wizerunek Polski, a jednocześnie promować polskie firmy, polską gospodarkę. Statystyki światowe wskazują, że Polska cały czas jest dobrym miejscem do inwestowania, do przyciągania inwestycji zagranicznych. Z tej szansy nie tylko możemy skorzystać, ale powinniśmy podejmować wszelkie wysiłki, by naszym firmom pomagać, nie tylko w Polsce, ale i na rynkach zagranicznych.

Jeśli chodzi o zadania służb konsularnych, podstawowym ich zadaniem było zapewnienie optymalnej obsługi obywateli polskich przebywających za granicą oraz otoczenie stałą troską Polaków i osób polskiego pochodzenia stale zamieszkujących poza krajem.

Wysoka Komisjo, kierownictwo MSZ z należytą powagą traktuje oceny i uwagi formułowane przez NIK. Daliśmy temu wyraz w realizacji zaleceń pokontrolnych NIK sformułowanych po kontroli wykonania budżetu państwa w poprzednim roku, dotyczącej części 45 – sprawy zagraniczne.

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Proszę o przyjęcie informacji z wykonania budżetu państwa w części 45 – sprawy zagranicznej w roku 2011.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy przedstawiciel NIK chce zabrać głos? Bardzo proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej w Najwyższej Izbie Kontroli Dariusz Zielecki:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Dariusz Zielecki – wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej NIK.

Panie przewodniczący, szanowni państwo, NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 45. W ocenie uwzględniono wyniki kontroli przeprowadzonej w ministerstwie oraz w 4 placówkach zagranicznych – w ambasadach w Budapeszcie, Pekinie i Wiedniu oraz w konsulacie generalnym RP w Sankt Petersburgu. Przedmiotem kontroli w tych placówkach było funkcjonowanie placówek w zakresie gospodarki finansowej i inwestycyjnej. Chciałbym dodać, że w części 45 nie realizowano w 2001 r. wydatków z budżetu środków europejskich.

Podstawą oceny było szczegółowe badanie kwoty 522 tys. dochodów i prawie 96.000 tys. zł wydatków, które wykazało, że dochody rzetelnie zaplanowano i zrealizowano, a wydatków dokonywano w sposób celowych i gospodarny. Zastrzeżenia,

które, zgodnie z przyjętymi przez nas kryteriami oceny, nie wpłynęły na obniżenie oceny, dotyczyły przede wszystkim planowania zadań inwestycyjnych, sporządzenia wykazów jednostek, którym udzielono dotacji oraz wewnętrznego obiegu dokumentów księgowych.

Jak wspomniała pani minister, dochody zrealizowano w kwocie prawie dwukrotnie wyższej od przewidywanej. My także uznaliśmy, że część dochodów była trudna przewidzenia, dlatego też nie zgłaszaliśmy uwag co do rzetelności planowania. Nie było również uwag odnośnie do podejmowanych w MSZ działań w sprawie egzekwowania zaległości.

Wydatki zrealizowano w kwocie nieco ponad 95% planu po zmianach, o 17,8% wyższej niż w roku poprzednim. Wzrost wynikał z dodatkowych zadań związanych z polską prezydencją. NIK już kolejny raz zwraca uwagę na nierzetelne zaplanowanie środków na inwestycje. Plan inwestycji był wielokrotnie zmieniany. Brak było podstawowych dokumentów wymaganych do podjęcia inwestycji w terminie. Zauważamy, że MSZ od kilku lat nie może się dopracować metod skutecznego planowania zadań inwestycyjnych. Być może, jak zadeklarował pan minister w odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne, poprawę w tym zakresie przyniesie nowe – projektowe podejście do realizowanych inwestycji. Wyrażamy nadzieję, że w tym zakresie nastąpi poprawa.

Dysponent główny prawidłowo dokonywał zmian w planie finansowym. W przypadku stwierdzenia nadmiaru środków blokował kwotę wydatków. Zapewniono celowe wykorzystanie środków przekazanych z rezerwy ogólnej. Zastrzeżenia NIK do bieżącego zarządzania realizacją wydatków dotyczyły zwrotu po terminie niewykorzystanych do końca roku środków z dwóch placówek zagranicznych, o łącznej kwocie ponad 540 tys. zł. Dotyczyło to placówek w Kuwejcie i Korei Północnej. Środki rozliczono z opóźnieniem. W pierwszym przypadku była korekta sprawozdania, a w drugim przypadku - nadesłanie sprawozdania z opóźnieniem.

W związku z tym NIK zwróciła uwagę na konieczność wyjaśnienia przez dysponenta głównego przyczyn zaistniałej sytuacji i wyeliminowania przyczyn opóźnień w przyszłości. Wykazaliśmy także drobne nieprawidłowości w realizacji opłat abonamentowych, których dokonano w kwocie zaniżonej o prawie 12 tys. zł, na podstawie błędnie wyliczonej liczby radioodbiorników. Było to przedmiotem wydzielonego badania NIK w tym roku. Błąd został skorygowany jeszcze w trakcie kontroli NIK.

Zwróciliśmy również uwagę na niestaranne opracowanie zbiorczego zestawienia jednostek, które otrzymały dotacje. Nie ujęto w nim niektórych jednostek. Niepotrzebnie ujęto np. Komitet ds. UNESCO. Publikacja tego zestawienia nastąpiła z opóźnieniem w stosunku do ustalonego w MSZ terminu.

Jeśli chodzi o nieprawidłowości stwierdzone w placówkach zagranicznych, dotyczyły one naruszeń przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych, np. udzielenia zamówienia bez przeprowadzenia i udokumentowania stosownej procedury, realizacji usług bez zawarcia pisemnej umowy, wykonywania wydatków niesłownie do planu oraz pobierania opłat za czynności konsularne w nieprawidłowej kwocie.

W informacji o wynikach kontroli wykonania budżetu ujęliśmy wyniki kontroli przeprowadzonej w MSZ w zakresie wdrażania budżetu zadaniowego. Ujawnione nieprawidłowości polegały głównie na sporządzaniu niekompletnych zestawień planistycznych do budżetu zadaniowego, ustaleniu mierników zadań, które nie spełniały obowiązujących wymogów. Ponadto, NIK zwróciła uwagę na szerszy problem, który chciałbym państwu przedstawić. Jest to problem całościowy. Po kontroli przeprowadzonej we wszystkich ministerstwach i w wielu jednostkach organizacyjnych można stwierdzić, że proces wdrażania budżetu zadaniowego nie prowadzi do celu, jakim jest poprawa efektywności zarządzania środkami publicznymi. Stosowna informacja w tej sprawie została Wysokiej Izbie przedstawiona stosunkowo niedawno – około miesiąca temu.

W 2011 r. MSZ pełniło funkcję instytucji pośredniczące dla dwóch priorytetów: Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W ramach tych priorytetów wydatkowano 35.000 tys. zł, co stanowiło prawie 89% planu. Niższe wykorzystanie środków wynikało z oszczędności, zmian kursów walut i opóźnień beneficjentów w realizacji projektów. Kontrola, którą

objęto 2 z 32 projektów realizowanych w 2011 r. wykazała, że zadania MSZ, jako instytucji pośredniczącej, realizowane było prawidłowo.

Opinia o rzetelności i prawidłowości łącznych rocznych sprawozdań budżetowych jest pozytywna. Zostały one sporządzone prawidłowo na podstawie sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów. Jednostkowe sprawozdania MSZ sporządzono na podstawie danych wynikających z prawidłowo prowadzonej ewidencji księgowej, która przedstawia prawidłowy i rzetelny obraz dochodów i wydatków oraz należności i zobowiązań. W opinii uwzględniliśmy fakt dokonania korekty w sprawozdaniu łącznym, wynikającej z korekt jednostkowych dwóch placówek zagranicznych.

Pozytywnie oceniliśmy wiarygodność ksiąg rachunkowych sporządzonych w centrali MSZ oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej. To jest wynik przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych MSZ oraz bezpośredniego badania 213 dowodów księgowych na łączną sumę ponad 9000 tys. zł. Zastrzeżenia dotyczyły mechanizmów kontrolnych w stosowanym systemie księgowym w placówkach zagranicznych. System nie rejestrował w zapisach księgowych niektórych danych wymaganych przepisami oraz umożliwiał dokonywanie niedozwolonych poprawek. Nie stwierdziliśmy dokonywania takich poprawek, jednak sam system umożliwiał takie działanie. Dlatego oceniliśmy, że ten system księgowy nie odpowiada wymaganiom ustawy o rachunkowości.

Kontrola wykazała także wiele błędów powstałych na skutek błędów pracowników – prowadzenie zapisów księgowych niezgodnie z dokumentem, braki wymaganych adnotacji i danych w dowodach księgowych, ujmowanie dowodów w niewłaściwych okresach lub w nieprawidłowych podziałach klasyfikacji budżetowej.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Czy przedstawiciel Ministerstwa Finansów chce zabrać głos? Nie, zatem otwieram dyskusję. Proszę o zadawanie pytań.

Pani minister Fotyga.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Dziękuję bardzo. Mam cztery pytania do pani minister. Prosiłabym, żeby w jednej kwestii wypowiedzieli się przedstawiciele NIK. Po pierwsze – jakie prace podjęło MSZ celem zmiany informatycznego systemu finansowego obsługującego resort?

Po drugie - odnosząc się do stwierdzenia pani minister, że MSZ jest promotorem polityki wschodniej i że przywiązuje pani wagę do sfery gospodarczej - chciałabym dowiedzieć się, jakie działania zostały podjęte dla promocji współdziałania gospodarczego z Federacją Rosyjską - na jaką skalę, z jakimi skutkami finansowymi?

Ponieważ pani minister ujęła szeroko kwestię promocji polityki wschodniej, nie ograniczając jej do Partnerstwa Wschodniego, pozwalam sobie w tym kontekście zadać pytanie dotyczące Federacji Rosyjskiej. Jakie przedsięwzięcia były podejmowane dla promowania zmian ustawowych na forum UE, związanych ze specjalnym statusem Kaliningradu w związku z małym ruchem granicznym? W stosunku do Ukrainy tych samych działań nie zdołaliśmy podjąć i Unia Europejska nie zmieniła swoich podstaw prawnych.

W ubiegłym roku w części 45 nie były wykorzystywane środki europejskie. Jakie działania podjęto dla opracowania i wdrożenia programów *twinning*-owych z naszymi partnerami, zwłaszcza na Wschodzie?

Kolejna sprawa dotyczy opieki nad Polonią i Polakami na Wschodzie. To jest również pytanie do przedstawiciela NIK. W ubiegłym roku mieliśmy do czynienia z fundamentalną zmianą, naruszającą tradycję po 1989 r. Dotychczas Senat był dysponentem środków, co było, moim zdaniem, bardzo ważne, gdyż zapewniało ponadpartyjność i zgodę narodową w zakresie opieki, przede wszystkim nad Polakami na Wschodzie. Koalicja rządowa zdecydowała, wbrew naszym opiniom, o przeniesieniu całej pieczy nad tą sferą w gestię MSZ. Chciałabym dowiedzieć się, jakie przygotowania były podjęte, jak to zostało wdrożone, jakie środki zostały poniesione i jak NIK odnosi się do tej kwestii?

Jest to szersze pytanie, związane ze zmianami w funkcjonowaniu Kancelarii Senatu RP.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo.

Pan minister Szczerski.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Ja również mam kilka pytań. Mam też szereg uwag do sprawozdania autorstwa MSZ w części merytorycznej, która opisuje politykę zagraniczną w 2011 r., ale rozumiem, że to nie jest najważniejsza część naszej dzisiejszej dyskusji. Kontrowersyjne opnie zostały zawarte w tekście merytorycznym, niedotyczącym bezpośrednio finansów.

Jeśli chodzi o finanse, chciałbym zapytać o kilka spraw. Po pierwsze, o inwestycje. Rzeczywiście, NIK zwraca uwagę na chaos inwestycyjny w MSZ. Jakie MSZ wyciąga wnioski z tej sytuacji? W 2011 r. znacząco różnił się plan inwestycyjny od jego realizacji. Na str. 43 sprawozdania znajduje się symboliczne stwierdzenie, że w ambasadzie RP w Berlinie wykonano remont ogrodzenia nieruchomości. Kwestia siedziby ambasady w Berlinie brzmi już groteskowo. Przecież wiemy, jaka jest sytuacja placówki w Niemczech. Chaos inwestycyjny jest tu szczególnie widoczny.

Jak MSZ zamierza zapanować nad inwestycjami, aby były one prowadzone w sposób bardziej skoordynowany i zgodny z priorytetami i żeby nie były wynikiem pewnych nacisków placówek? Strumienie inwestycyjne niekiedy biegną wedle zdolności lobbingowej placówek, a nie priorytetów.

Po drugie, chciałbym zapytać o nieruchomości MSZ. Wiem, że budynek przy ul. Foksal jest oddany. Jak MSZ zamierza zrekompensować ten ubytek w zakresie nieruchomości? Mamy informację o przebudowie otoczenia budynku przy al. Szucha. Jakie są plany tej przebudowy?

Jeśli chodzi o zagadnienie współpracy z Polakami, chciałbym zapytać, dlaczego tylko wykorzystano tylko 17% środków na pomoc dla repatriantów? Co stało na przeszkodzie pełnego wykorzystania tych środków?

Cieszę się, że nastąpił 20% wzrost wydatków na szkolnictwo polskie za granicą. W roku 2009 i 2010 mieliśmy zapaść w tym zakresie. Czy trend odbudowy polskiego szkolnictwa przy ambasadach, zwłaszcza w krajach UE, będzie kontynuowany? Jeśli tak, byłby to dobry znak.

Jak widzimy, budżet MSZ nie wzrósł znacząco w związku z kosztami prezydencji. Czy słuszna była zatem decyzja o rezygnacji z członkostwa w Radzie Bezpieczeństwa ONZ? Podobno spowodowałoby to zbyt duże obciążenie finansowe w związku z jednoczesną prezydencją w UE. Czy rzeczywiście znajduje to odzwierciedlenie w kosztach MSZ w 2011 r.? Czy istotnie zrezygnowaliśmy z członkostwa w Radzie Bezpieczeństwa z powodów oszczędnościowych?

Rozumiem, że NIK „rozgrzeszyła" MSZ z tego, że prawie dwukrotnie zaniżono plan dochodów z tytułu opłat konsularnych. Moim zdaniem, jest to dowód na to, że gdyby budżet zadaniowy został w pełni wdrożony, gdyby rzeczywiście zaczął funkcjonować, o czym mówił pan dyrektor, nie mielibyśmy tego typu niedoszacowań. Oczywiście, pewnych rzeczy nie można przewidzieć, ale gdyby to był budżet zadaniowy, nie mielibyśmy 200% różnicy między planami a realizacją. Budżet jest sztywny i nieplanowany w sposób zadaniowy. Ponieważ różnica była na plus, można uznać, że wszystko jest w porządku, bo jesteśmy bogatsi. Mimo wszystko pokazuje to mankamenty w planowaniu budżetowym. Problem ten dotyczy nie tylko MSZ. Jest to ogólny problem polskiego planowania budżetowego.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo.

Pan poseł Krząkała.

Poseł Marek Krząkała (PO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Nie zgodzę się z moim przedmówcą w kwestii chaosu inwestycyjnego. Wystarczy przeanalizować materiały NIK. Na str. 28, gdzie znajdują się informacje o wystąpieniach pokontrolnych, można przeczytać, że dyrektor generalny służby zagranicznej w dniu 8 maja poinformował, że dla każdego przedsięwzięcia inwestycyjnego opracowane będzie studium wykonalności, powołany zostanie kierownik projektu, a zadania prowadzone będą zgodnie z zarządzeniem dyrektora generalnego. Wdrażany będzie jednolity system zarządzania i współpracy.

Pan pyta o te kwestie, a informacje znajdują się w materiałach.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Mówię o str. 17 raportu NIK, gdzie mowa jest o tym, że plany inwestycyjne MSZ w 2011 r. ulegały istotnym zmianom w odniesieniu do zamierzeń planowanych. To jest chaos inwestycyjny.

Poseł Marek Krząkała (PO):

Panie pośle, nie chcę wchodzić z panem w polemikę. Po prostu doczytałem dalej, do str. 28.

Mam następujące pytanie. Jeśli chodzi o dochody, zrealizowano 198% planu. Na str. 16 materiału MSZ stwierdza się m.in., że zwiększenie dochodów wynika z likwidacji instytucji dochodów własnych. Proszę o wyjaśnienie tego sformułowania, bo nie bardzo to rozumiem.

Jeśli chodzi o wydatki majątkowe, które zostały zrealizowane w 84%, pragnę zapytać o kwestię konsulatu w Charkowie. Czy w ostatnim czasie wyjaśniona została sytuacja prawna? Na jakim etapie jest remont siedziby PISM? Wiem, że nie było pozwolenia na remont budynku zabytkowego. Interesuje mnie również, czy oprócz wykonania ogrodzenia w Berlinie będą podejmowane dalsze inwestycje.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję.

Pan poseł Sellin, bardzo proszę.

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Mam dwa drobne pytania. Tradycyjnie przyglądam się składkom członkowskim do organizacji międzynarodowych, których wykaz zawarty jest w załączniku nr 3. Nie chodzi o duże pieniądze, ale o wyjaśnienie, dlaczego składamy się na coś, co się nazywa Międzynarodową Komisją do Spraw Ustalania Faktów (co to jest?) i na Międzynarodową Organizację Frankofonii.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję.

Czy są jeszcze pytania? Pan przewodniczący Waszczykowski.

Poseł Witold Waszczykowski (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Mam pytanie do przedstawicieli MSZ oraz NIK. Na str. 1 sprawozdania MSZ wspomniany jest cel polityki zagranicznej – zapewnienie Polsce godnego miejsca w Europie i świecie. Chciałbym zapytać, czy MSZ ma definicję godnego miejsca w Europie i świecie? Jeśli chodzi o część merytoryczno-finansową - jakie środki zostały przeznaczone na zapewnienie godnego miejsca w Europie i świecie i jak zostały zrealizowane?

Pytanie, które kieruję do NIK, brzmi – czy NIK badała realizacje takiego celu, jak zapewnienie Polsce godnego miejsca w Europie i świecie i sprawdzała, jakie środki były przeznaczone na ten cel?

Kolejne pytanie jest podobne. Na str. 6, gdzie mowa jest o polityce bezpieczeństwa, stwierdza się, że podstawowym celem na 2011 r. było kreowanie pozytywnej agendy dyskusji na forum bezpieczeństwa europejskiego, jak i w stosunkach dwustronnych, połączonej z troską o osiągnięcie porozumienia w wymiarze europejskim i transatlantyckim.

Chciałbym zapytać, jakie są definicje pozytywnej agendy dyskusji, troski o osiągnięcie porozumienia, jakie środki zostały przeznaczone na tę troskę i jak zostały wykorzystane? Podobne pytanie kieruję do NIK – czy badano realizację takiego celu, jak pozytywna agenda dyskusji i troska o osiągnięcie porozumienia w wymiarze atlantyckim?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję.

Przewodniczący Tyszkiewicz, bardzo proszę.

Poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuje bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, myślę, że ocenianie jakości wykonania budżetu przez jakikolwiek element administracji publicznej należy widzieć jako pewien proces. W tym kontekście chciałem podkreślić, że ocena NIK w tym roku jest lepsza niż ubiegłoroczna. Warto podkreślić, że nastąpił istotny postęp w wykonaniu budżetu przez MSZ. Komisja – moim zdaniem – powinna ten fakt zarejestrować.

Oczywiście, oprócz zastrzeżeń, które wskazują na konieczność dalszej pracy, mamy również powód do satysfakcji, że nasz branżowy resort w tym zakresie czegoś istotnego dokonał. Nie należy tego lekceważyć.

Do tej uwagi chciałbym dołączyć drobne pytanie. Polska stara się być bardzo aktywna w zakresie wpływania na europejską politykę wschodnią. Staramy się być aktywni w wymiarze wschodnim. W tym kontekście chciałbym zapytać o sytuacje na Białorusi, o perspektywy ambasady w Mińsku i możliwość powstania siedziby. Relacje polityczne tego nie ułatwiają, ale jest to niesłychanie ważna inwestycja. Na jakim znajduje się etapie i jakie są szanse, aby nowa siedziba ambasady w Mińsku mogła powstać?

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w MSZ Beata Stelmach:

Szanowni państwo, bardzo dziękuję za te wszystkie pytania. Dotyczą one kilku grup zagadnień, zatem pozwolę sobie prosić o zabranie głosu poszczególnych przedstawicieli resortu. Nim oddam głos, chciałabym odnieść się do tych pytań, które były natury oceny jakościowej. Aktywność, jaką prowadzili przedstawiciele resortu na forach międzynarodowych, podejmowana była w celu zwiększenia naszej rozpoznawalności na arenie międzynarodowej. Aktywnie uczestniczyliśmy w debatach odbywających się na scenie politycznej. Trudno jest odpowiedzieć na kilka pytań, m.in. o środki alokowane do poszczególnych działań, które miały na celu budowanie naszego wizerunku i aktywności zagranicznej.

Odpowiedź jest następująca. Alokowanych środków nie ma, natomiast wszystkie działania, które były prowadzone w ubiegłym roku, służyły temu, by Polska zajmowała jak najwyższe miejsce w ocenach, z różnych perspektyw. Jeśli przeanalizujemy różnorakie rankingi światowe, które uwzględniają choćby tylko aspekt gospodarczy, Polska zajmuje nie tylko wysokie miejsce, ale jest coraz wyżej klasyfikowana. Jest wskazywana jako jedno z najbardziej atrakcyjnych miejsc do przyciągania inwestycji zagranicznych, do lokowania swoich przedstawicielstw, biznesu. Niewymierne finansowo działania, które były podejmowane, skutkują tym, że Polska nie tylko zmienia swój wizerunek, ale staje się atrakcyjnym miejscem do lokowania inwestycji.

Na pytanie, które postawiła pani poseł w kontekście naszej polityki wschodniej, odnoszące się do aspektów gospodarczych, odpowiem następująco. Wyraźnie powiedziałam, że w trakcie szczytu Partnerstwa Wschodniego zorganizowaliśmy forum biznesu. Skupialiśmy się na wspieraniu szóstki krajów, które należą do programu Partnerstwa Wschodniego. Nie oznacza to, że pracownicy MSZ nie wspierają polskich przedsiębiorstw w staraniach przy wchodzeniu na rynek rosyjski. Eksport z Polski na rynek rosyjski nieporównywalnie do innych rynków znacząco wzrósł. To oznacza, że z perspektywy polskich przedsiębiorców ten rynek niezwykle atrakcyjny. Nie możemy

odmawiać wspierania tych starań, jeśli administracja może się do tego przyczyniać. Jednak nie wyróżniamy poszczególnych rynków. Odpowiadamy na wszelkie zapotrzebowania płynące ze strony przedsiębiorców – czy dotyczy to rynku ukraińskiego, rosyjskiego, mołdawskiego, czy jakiegokolwiek innego.

Polscy przedsiębiorcy, z jednej strony, potrzebują wsparcia przy nawiązywaniu pierwszych kontaktów. Podejmujemy takie działania, jak organizowanie forów gospodarczych czy spotkań, które pozwolą na wzajemne kontakty biznesu obu stron. Często przedsiębiorcy poszukują również wsparcia przy problemach, które napotykają. Wynikają one albo z nierównego traktowania, albo z tego, że występuje niezrozumienie regulacyjne. Jest wiele takich przypadków. Ponad 600 interwencji o takim charakterze było podejmowanych w ubiegłym roku. Z perspektywy MSZ nie rozróżniamy poszczególnych rynków. Odpowiadamy na potrzeby polskich firm, które są wobec nas wyrażane.

Jedno z pytań dotyczyło kwestii, jakie środki są tam alokowane. W budżecie MSZ nie ma dedykowanych programów, które miałyby być przeznaczone na przygotowywania narzędzi wsparcia dla przedsiębiorstw. Takie pozycje zawarte są w budżecie Ministerstwa Gospodarki. Skromnymi środkami, którymi dysponujemy, podejmujemy działania, które nie wymagają wysokich nakładów, a jednocześnie są skuteczne. Często skuteczność polega na podejmowaniu działań o charakterze dyplomatycznym.

W kontekście pozostałych pytań pozwolę sobie oddać glos poszczególnym osobom. Zacznę od dyrektora generalnego, który chciałabym, by odniósł się do kwestii konsularnych i innych wynotowanych pytań. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor Departamentu Konsularnego MSZ zastępujący dyrektora generalnego służby zagranicznej Mirosław Gajewski:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. W pierwszej kolejności pozwolę sobie odnieść się do pytania pani poseł Fotygi na temat małego ruchu granicznego z Kaliningradem. Przedstawiciele MSZ wielokrotnie mieli okazję przedstawiać wyczerpujące wyjaśnienia na forum Komisji, dotyczące zarówno intencji MSZ, jak i celów, jakie sobie stawialiśmy, podejmując tak trudne zadanie, jak objęcie małym ruchem granicznym całego Obwodu Kaliningradzkiego. Wyjaśnienie sprowadza się do jednej podstawowej kwestii. Obiektywne fakty wynikające ze szczególnego, niepowtarzalnego charakteru Obwodu Kaliningradzkiego zmuszały nas do tego, by przyjąć rozwiązanie inne niż w stosunku do Ukrainy i Białorusi.

Zapisane w przepisach europejskich rozwiązanie, które przewiduje objęcie beneficjentów pasem przygranicznym leżącym 30 km po obu stronach granicach lub, w wyjątkowych sytuacjach, dla zachowania całości obszarów miejskich - do 50 km, nie miało zastosowania do Obwodu Kaliningradzkiego. Celem było objęcie głównie miasta Kaliningrad. Trzydziestokilometrowy pas przygraniczny nie załatwiałby sprawy. Dlatego strona polska podjęła usilne działania w ramach UE, żeby zmienić prawo europejskie, i to się udało. Objęliśmy tym rozwiązaniem cały Obwód Kaliningradzki oraz symetryczny obszar po stronie polskiej, z dużą korzyścią dla obu stron. Oczywiście, nie oznacza to, że nie chcielibyśmy zastosować podobnych rozwiązań w stosunku do Ukrainy. To jest jednak bardziej odległa perspektywa.

Jeśli chodzi o pytanie dotyczące niedoszacowanych dochodów konsularnych, jestem jednocześnie dyrektorem Departamentu Konsularnego i mogę odpowiedzieć na to pytanie, korzystając z własnej wiedzy. Wynika to głównie z bardzo dużego przyrostu dochodów związanych z liczbą wydawanych wiz. Od trzech lat te przyrosty są bardzo wysokie, trudne do oszacowania, gdyż popyt wizowy stale rośnie, natomiast mamy ograniczone możliwości techniczne.

Trudno było przewidzieć aż tak duży wzrost wydawanych wiz. Obiektywnie siły osobowe i rzeczowe zaangażowane na tym odcinku nie uzasadniają aż tak dużych wzrostów. Na przykład, na Białorusi to był skok z 200 tys. wiz w 2010 r. do 300 tys. wiz w 2011 r., przy czym nie zwiększyła się liczba konsulów. To wszystko wykonał ten sam zespół z ogromnym zaangażowaniem, rozumiejąc, że w ten sposób realizuje założenia naszej polityki zagranicznej. To samo dotyczy Ukrainy. Kiedy budowaliśmy konsulat

we Lwowie, był on przewidziany na 50 tys. wiz. Obecnie wydaje 300 tys. wiz. Nasi konsulowie z ogromnym zaangażowaniem starają się sprostać rosnącemu popytowi wizowemu. Tendencja utrzymuje się również w tym roku. Planując ten proces, trudno przewidzieć aż tak duże przyrosty. Nie są one uzasadnione liczbą zaangażowanych sił i środków. Niedoszacowanie wynika wyłącznie z bardzo dużego przyrostu wizowego.

Jeśli chodzi o Mińsk, jest to dla nas bardzo duży problem. Tymczasowo przeprowadziliśmy ambasadę do pomieszczeń w konsulacie w Mińsku. Prowadzimy prace adaptacyjne w wynajętym tymczasowo budynku, żeby przetrwać do czasu zbudowania nowego budynku ambasady. Harmonogram jest taki, że do 30 września powinniśmy zakończyć adaptację pomieszczeń w budynku przejściowym. Przeprowadzimy tam ambasadę 30 września. Jeśli chodzi o działkę, którą otrzymaliśmy od władz białoruskich, przygotowaną do budowy, to do marca 2013 r. musimy mieć pozwolenie na budowę. Budowę rozpoczniemy w następnym roku. Cykl inwestycyjny to 36 miesięcy, czyli w ciągu 3 lat od 2013 r. musi powstać nowa siedziba. W tym czasie ambasada będzie się mieściła w zaadaptowanych pomieszczeniach w wynajętym budynku.

Jeśli państwo pozwolą, w kwestii Charkowa udzielę odpowiedzi za kilka minut.

Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MSZ Beata Stelmach:

Kolejna grupa pytań dotyczyła inwestycji i nieruchomości. Poproszę pana dyrektora Żebrowskiego.

Dyrektor Biura Infrastruktury MSZ Dariusz Żebrowski:

Szanowni państwo, panie przewodniczący. Zacznę od odpowiedzi na pytanie pana posła Szczerskiego. Dzięki zaleceniom NIK proces inwestycyjny w MSZ jest ciągle poprawiany i wdrażane są nowe zasady prowadzenia inwestycji. W raporcie NIK znajduje się informacja, w jaki sposób i jakimi metodami staramy się poprawiać zarządzanie inwestycjami. Potwierdzam, że stosujemy zasady opisane w zarządzeniu nr 18 – zarządzanie projektowe. Jest ono wzorowane na najlepszych technikach zarządzania przedsięwzięciami. Dla każdego większego lub złożonego przedsięwzięcia przygotowujemy studia wykonalności. Zarządzamy zgodnie z tą metodyką, powołując kierowników projektu i tworząc dokumentację, która opisuje i pozwala na monitorowanie przedsięwzięć. Z racji istoty tych zagadnień efekty przyjdą z czasem. Inwestycje trwają i nowe metody wdrażamy dla przedsięwzięć, które rozpoczęliśmy w zeszłym roku. Sądzę, że efekty będą widoczne.

Jeśli chodzi o pilotażowe przedsięwzięcia, gdzie stosowaliśmy te zasady, należy wymienić kilka, które zostały zakończone w 2011 r. Mam na myśli budowę stałego przedstawicielstwa RP przy UE w Brukseli. Było to przedsięwzięcie zrealizowane zgodnie z harmonogramem i budżetem w terminie 13 miesięcy od wejścia na plac budowy. Kolejne to budowa konsulatu generalnego we Lwowie. Zadanie zostało zrealizowane w założonym budżecie. Termin został przekroczony nieznacznie z powodów leżących poza MSZ. W Waszyngtonie zrealizowano wybudowanie rezydencji. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane w bardzo krótkim czasie. Kolejne to budowa stałego przedstawicielstwa RP przy ONZ w Nowym Jorku, zakończona w zeszłym roku.

Pan poseł wspomniał o sile przebicia placówek, jeśli chodzi o prowadzenie inwestycji. Tak rzeczywiście jest. Podejmujemy szereg przedsięwzięć o małej skali. Są to prace o charakterze remontowym, inwestycyjnym, ale niespektakularne. Ponadto, prowadzimy kilka, do dziesięciu, znaczących przedsięwzięć, które są priorytetami dla MSZ. W zeszłym roku sporządziliśmy dokumentacje projektową dla przebudowy Pałacu Paców w Wilnie. To przedsięwzięcie zostanie rozpoczęte w tym roku. Prowadzimy prace przy kolejnym priorytetowym przedsięwzięciu. Tworzymy dokumentację projektową dla konsulatu generalnego w Londynie. Ten projekt jest prowadzony zgodnie z zarządzeniem nr 18. Jest to modelowe przedsięwzięcie, które spotkało się z dobrą oceną. Zostało rozpoczęte w marcu zeszłego roku, a zostanie zakończone z końcem przyszłego roku. W realizacji jest szereg mniejszych przedsięwzięć, o których nie chciałbym mówić.

W dyskusji poruszono sprawę Berlina, która ciągnie się dość długo. Chciałbym sprostować, że ogrodzenie, o którym była mowa, dotyczy zupełnie innej działki. Jest to działka niezabudowana.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Ten płot to nie jest nasz największy problem w Berlinie.

Dyrektor w MSZ Dariusz Żebrowski:

Oczywiście. Wiem, co pan miał na myśli, panie pośle. Kilka słów na ten temat. Rozpoczęliśmy bardzo intensywne działania, jeśli chodzi o rozpoczęcie budowy ambasady w Berlinie. W zeszłym roku został przeprowadzony konkurs. Niestety, decyzją autonomicznego sądu konkursowego, nie został on rozstrzygnięty. Podjęliśmy bardzo pilnie działania w celu ogłoszenia nowego konkursu. Został on ogłoszony w styczniu. Zgłosiło się do niego wiele firm. Mamy 106 pracowni chcących wziąć udział w konkursie. Sądzę, że zostanie rozstrzygnięty do końca roku. Sporządziliśmy nowy regulamin, który został bardzo przychylnie przyjęty w środowisku architektów polskich i zagranicznych, stąd tak duża liczba zgłoszeń. Cieszymy się z tego. Pojawiły się bardzo znaczące pracownie. Jestem przekonany, że tym razem to przedsięwzięcie zostanie zrealizowane.

Harmonogram przy tego typu przedsięwzięciach jest dosyć długi. Najkrótszy czas to 48 miesięcy. Efektów należy się spodziewać w przyszłym roku, jeśli chodzi o sporządzenie dokumentacji projektowej. Kolejne 36 miesięcy to proces realizacji robót budowlanych. Porządkowanie tego obszaru zostało rozpoczęte jakiś czas temu. Efekty już się pojawiają. W dłuższym czasie na pewno będą widoczne. Taka jest istota inwestycji.

Jeśli chodzi o budynek przy Foksal, decyzją ministra gospodarki nieruchomość została przekazana poprzednim właścicielom. Nastąpiło to z końcem zeszłego roku. Na podstawie negocjowanej obecnie umowy użyczenia ten budynek jest przez nas użytkowany. Naszym celem długofalowym jest zakup tego obiektu i użytkowanie go na potrzeby MSZ.

Pytał pan o otoczenie ministerstwa. Dosłownie na dniach ogłosimy przetarg na wykonanie robot budowlanych związanych z przebudową. Chcemy po prostu poprawić wygląd otoczenia wokół gmachów MSZ. To przedsięwzięcie będzie zrealizowane w tym roku, o ile postępowanie publiczne zakończy się sukcesem. Musimy w trakcie tego postępowania wybrać wykonawcę robót budowlanych. Jeszcze w tym miesiącu postępowanie to zostanie ogłoszone.

Jedno z pytań dotyczyło remontu siedziby PISM. Otóż, remont jest prowadzony, odbywa się. Nie słyszałem o jakichkolwiek problemach związanych z pozwoleniem na budowę. Prace są wykonywane w sposób planowy, przy jednoczesnym użytkowaniu obiektu. Występują duże i poważne trudności, ale pan dyrektor niezwykle sprawnie radzi sobie z remontem. Miałem okazję wizytować ten budynek. Osoby, które uczestniczą w tym przedsięwzięciu, radzą sobie w sposób niezwykle sprawny i profesjonalny. Taka jest moja ocena.

Oczywiście, istotna jest kwestia możliwości finansowania przedsięwzięć i przekazywania środków finansowych na remonty. Sądzę, że prace zostaną zakończone w bieżącym roku, jak pan dyrektor planował.

Zasygnalizowany był również problem dotyczący kwestii własnościowych. Szereg takich spraw dotyczy budynków położonych przy Trakcie Królewskim. Staramy się ten problem rozwiązywać, współpracując z Urzędem Miasta Warszawy i z panem dyrektorem PISM, który jest w to zaangażowany.

Podsekretarz stanu w MSZ Beata Stelmach:

Dziękuję bardzo. Kolejne pytania dotyczyły zmiany systemu informatycznego i instytucji dochodów własnych. O odpowiedź na nie poproszę panią dyrektor Kalbarczyk.

Zastępca dyrektora Biura Finansów MSZ Agnieszka Kalbarczyk-Chochół:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo. Jeśli chodzi o prace, które zostały podjęte celem wyeliminowania skutków, o których mówił pan dyrektor z NIK, w odniesieniu do systemów informatycznych finansowo-księgowych w placówkach

zagranicznych, to trwają już mocno zaawansowane prace nad systemem informatycznym, który zostanie wdrożony. Pragnę dodać, że te nieprawidłowości, o których była mowa, zostały już wyeliminowane w programie obecnie użytkowanym. Obecnie mankamenty, o których mówił przedstawiciel NIK, zostały już usunięte. Nie ma możliwości, żeby wprowadzać do systemu dane niezgodnie z datą bądź dokonywać zmian.

Drugie pytanie dotyczyło instytucji dochodów własnych. Chodzi o środki gromadzone zgodnie ze starą ustawą o finansach publicznych, według której mogliśmy do 31 grudnia 2010 r. gromadzić środki pochodzące z opłat konsularnych, z dzierżawy i najmu składników majątkowych oraz z darowizn. Ustawa wprowadzająca nową ustawę o finansach publicznych (art. 93) zezwoliła na funkcjonowanie tych dochodów do 31 grudnia, ale na wydatkowanie ich do 31 czerwca 2011 r. W związku z tym trudno było zaplanować, ile środków z rachunku dochodów własnych będziemy mogli zwrócić do Skarbu Państwa. Na dzień 31 czerwca 2011 r. była to kwota 36.859 tys. zł. Stąd wzrost dochodów budżetowych z tego tytułu.

Dziękuję bardzo.

Podsekretarz stanu w MSZ Beata Stelmach:

Bardzo dziękuję. Wracamy do kwestii konsulatu w Charkowie i kwestii polonijnych.

Dyrektor w MSZ Mirosław Gajewski:

W Charkowie podejmowane są działania, żeby zakupić budynek dla potrzeb konsularnych.

Jeśli chodzi o pytanie dotyczące zbyt małej liczby repatriantów, ta sprawa nie jest całkowicie zależna od MSZ. Jest to konsekwencja zdolności absorpcyjnych repatriantów przez samorządy i władze lokalne. Na ile to jest możliwe, konsulowie wydają wizy w celach repatriacji. Jak państwo wiecie, do Sejmu został złożony obywatelski projekt ustawy o repatriacji, który ma na celu zabezpieczenie finansowe i socjalne repatriantów w Polsce. Swój projekt przygotowuje MSZ. Mamy nadzieję, że po sfinalizowaniu tych prac zostaną stworzone warunki, które umożliwią łatwiejsze przyjazdy repatriantów i ich adaptację w Polsce.

Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MSZ Beata Stelmach:

Pozostały nam dwa pytania – pytanie pani poseł, dotyczące programów *twinning*-owych, oraz pytania panów posłów dotyczące składek do organizacji międzynarodowych i naszego członkostwa w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. Jeśli państwo pozwolą, odpowiedzi na te pytania przekażemy na piśmie.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Oczywiście.

Pani minister Fotyga, proszę.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Dziękuję bardzo, panie marszałku. Chciałam zwrócić się do dyrektora generalnego MSZ. Zastosował pan, panie dyrektorze, bardzo interesującą logikę swojej wypowiedzi. Mianowicie udzielił mi pan reprymendy, że zajmuję się celami i zasadnością podpisywania umowy o małym ruchu granicznym z Obwodem Królewieckim, mimo że państwo już wielokrotnie wyjaśniliście tę sprawę. Otóż, moje pytanie nie dotyczyło tego. Mało tego, pańska logika pozwoliła panu na dłuższy wywód na temat tych celów.

Zdaję sobie w pełni sprawę ze sporu między nami - nie między mną i panem, tylko między opozycją PiS a koalicją rządzącą - co do istoty tej umowy. Moje pytanie dotyczyło tego, co pan zechciał na szczęście podkreślić, to znaczy usilnych działań MSZ, które pozwoliły na forum UE doprowadzić do szczególnej zmiany ustawodawstwa.

Wobec tego chciałam zapytać, na czym polegały te usilne działania na forum UE, ile było spotkań, na jakich szczeblach, czym były podparte, jakimi stanowiskami i jakie były ich konsekwencje finansowe?

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Pan poseł Szczerski.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Zadałem jeszcze pytanie o szkolnictwo polskie przy placówkach i wydatki na ten cel. Jeśli nie mogą państwo teraz odpowiedzieć, proszę o udzielenie odpowiedzi na piśmie.

W kwestii repatriantów uważam, że jeśli wykorzystaliśmy tylko 17% środków, to znaczy, że były zagwarantowane fundusze, które nie zostały wykorzystane. Można by stworzyć aktywny program wspierania gmin. Tym bardziej obywatelska ustawa o repatriantach jest konieczna.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Pan przewodniczący Waszczykowski.

Poseł Witold Waszczykowski (PiS):

Jeśli miejsce Polski będzie mierzone w rankingach, to w jakich rankingach i jak zmieniło się miejsce Polski w 2011 r. w wyniku wydania przez MSZ prawie 2 mld zł?

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Pan poseł Munyama.

Poseł Killion Munyama (PO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Zaintrygowały mnie dwa aspekty dotyczące sprawozdania. Pierwszy wiąże się z Norweskim Mechanizmem Finansowym oraz Mechanizmem Finansowania Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W 2011 r. kwota została wykorzystana tylko w 88%. Stwierdza się, że niewykorzystanie środków wynikało z oszczędności przetargowych oraz zmiany kursów walutowych. Czy nie można było ogłosić przetargów wcześniej, żeby móc w pełni wykorzystać środki?

Drugie pytanie dotyczy wzrostu popytu na wizy. Mówiono o tym, że zwiększyła się liczba wydawanych wiz. Chciałbym zapytać, jak kształtuje się sytuacja, jeśli chodzi o kraje pozaeuropejskie? W których placówkach pozaeuropejskich odnotowano zwiększenie liczby wydawanych wiz?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Pan poseł Żelichowski.

Poseł Stanisław Żelichowski (PSL):

Dziękuję. Chciałbym, jako mieszkaniec Warmii i Mazur, serdecznie podziękować za te usilnie działania, które doprowadziły do wprowadzenia zasad małego ruchu granicznego z Obwodem Kalinigradzkim. Tam jest przepiękna przyroda, potencjał intelektualny. Konieczne było wykorzystanie szansy wynikającej z bliskości granicy. Czy szansa zostanie wykorzystana, to zależy od społeczeństw po obu stronach. Chciałbym za to serdecznie podziękować.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Poseł Szczerba.

Poseł Michał Szczerba (PO):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, pani minister. Chciałbym w nawiązaniu do głosów przedstawicieli opozycji poinformować Komisję, że dokonałem porównania informacji o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2011 r. w części 45 i informacji o wynikach kontroli w 2006 r. W 2006 r. NIK oceniła wykonanie budżetu pozytywnie z uchybieniami, formułując liczne zastrzeżenia, dotyczące m.in. kontroli finansowej, naruszenia obowiązujących w MSZ procedur. Dochody zostały wówczas zrealizowane w 77%. Były wskazane także uchybienia w odniesieniu do rozliczeń dotacji. W 2011 r. żaden z tych zarzutów nie znalazł się w informacji NIK i za to należą się gratulacje i podziękowania pod adresem resortu za skuteczną realizację wniosków pokontrolnych.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Czy pan odpowie na moje pytanie o usilne działania, czy cały czas będzie pan mówił nie na temat?

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Zaraz będziemy prosić o odpowiedzi. Nie ma więcej pytań.

Podsekretarz stanu w MSZ Beata Stelmach:

Zacznę od końca pytań. Jeśli chodzi o przetargi i wykorzystywanie środków pomocowych i pytanie, czy można ogłosić przetargi, zanim programy zostaną uruchomione, to odpowiedź jest negatywna. Często opóźnienia są po stronie beneficjentów. MSZ jest pośrednikiem w wydatkowaniu tych środków. To są często przeszkody natury formalnej i logistycznej. Nie można uruchomić procesów przetargowych, zanim nie będzie pewności, że tymi środkami można już dysponować. Jest to uzależnione od tych, którzy te środki przekazują.

Jeśli chodzi o szkoły przy ambasadach, to są one finansowane ze środków MEN, zatem nie są ujęte w budżecie MSZ. Jeśli mówimy o szkolnictwie finansowanym ze środków w części 45, chodzi o szkoły polonijne. Finansowanie dotyczy zakupu podręczników, głównie dla szkoły w Wilnie.

Jeśli mówimy o rankingach, to oczywiście bierzemy pod uwagę te, które są powszechnie uznawane na świecie i są przygotowywane przez organizacje międzynarodowe, takie jak Bank Światowy czy Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Pozycję kraju można ocenić poprzez porównanie jej w danym roku w stosunku do lat poprzednich. Jeśli nie satysfakcjonuje pana taka odpowiedź, możemy przygotować zestawienie rankingów powszechnie na świecie wskazywanych i dyskutować o nich. Będę wdzięczna za komentarz, czy ta odpowiedź satysfakcjonuje pana, czy powinniśmy ją rozwinąć.

Przekazuję głos panu dyrektorowi generalnemu w kwestii małego ruchu granicznego oraz wiz wydawanych obywatelom krajów pozaeuropejskich.

Dyrektor w MSZ Mirosław Gajewski:

Szanowna pani poseł, na tak postawione pytanie można udzielić precyzyjnej odpowiedzi tylko na piśmie. Działania MSZ na rzecz zmiany zarządzenia nr 1931 były prowadzone w dłuższym okresie i były podejmowane na różnego rodzaju forach, spotkaniach, grupach roboczych. Były wysyłane pisma w tej sprawie. Możemy zebrać to w jeden dokument i pani przedstawić.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Panie marszałku, jeśli pan pozwoli, poproszę o takie rozwiązanie.

Dziękuję.

Dyrektor w MSZ Mirosław Gajewski:

Jeśli chodzi o pytanie pana posła dotyczące liczby wydawanych wiz na obszarze pozaeuropejskim, to wszędzie odnotowaliśmy wzrost. Dotyczy on głównie Azji, zwłaszcza Chin. Jest to wynik rosnących kontaktów gospodarczych z tym obszarem, a także zainteresowania przyjazdami turystycznymi do Europy, w tym do Polski. Wzrost dotyczy również Afryki i Ameryki Południowej.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Pan przewodniczący Waszczykowski.

Poseł Witold Waszczykowski (PiS):

Poproszę o przedstawienie informacji, w jakich rankingach miejsce Polski w 2011 r. uległo zmianie w wyniku wydatkowania prawie 2 mld zł przez MSZ.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Rozumiem, że jest zgoda co do odpowiedzi pisemnej.

Podsekretarz stanu w MSZ Beata Stelmach:

Oczywiście, jest zgoda co do odpowiedzi pisemnej.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Przejdziemy do głosowania. Proponuję, aby Komisja rekomendowała przyjęcie sprawozdania z wykonania budżetu państwa. Proponuję również, żeby posłem sprawozdawcą był pan poseł Marek Krząkała.

Kto jest za przyjęciem pozytywnej opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za rok 2011? (8) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (2).

Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną.

Przystępujemy do rozpatrzenia sprawozdania z działalności NIK (druk nr 485) w zakresie działania Komisji. Czy przedstawiciel NIK chciałby zabrać głos?

Zastępca dyrektora departamentu w NIK Dariusz Zielecki:

Jeśli pan przewodniczący pozwoli, tak. Czy mam się streszczać?

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Bardzo streszczać.

Zastępca dyrektora departamentu w NIK Dariusz Zielecki:

Rozumiem.

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo. Ma zaszczyt zaprezentować sprawozdanie z działalności NIK w 2011 r. Jeśli chodzi o ogólny obraz działań NIK w 2011 r. i ich skalę, w planie na 2011 r. ujęto łącznie 295 kontroli planowych – tyle samo, co w 2010 r. Kontrolami doraźnymi objęto 246 tematów. Łącznie kontrolami objęto 2711 jednostek. Jeśli chodzi o ich rezultaty w ujęciu finansowym, w ich wyniku ujawniono nieprawidłowości na kwotę 14.300.000 tys. zł, zaś wymierne korzyści finansowe to kwota ponad 4.000.000 tys. zł. Warto zauważyć, że instytucje kontrolowane korzystały z prawa do zastrzeżeń do wyników kontroli. Zastrzeżenia zgłoszono do 6% protokołów i 11% wystąpień pokontrolnych.

Jeśli chodzi o zawiadomienia o naruszeniu prawa, które czasami musimy kierować do odpowiednich organów, to w 2011 r. skierowano 184 takie zawiadomienia, nieco mniej niż w roku poprzednim, w tym 85 do prokuratury. Ponadto, skierowano do właściwych organów 221 zawiadomień w sprawie naruszenia dyscypliny finansów publicznych. To niewielki spadek w porównaniu do roku poprzedniego.

Przechodzę do meritum, a więc do kontroli będących w zakresie zainteresowania Komisji. Warto wspomnieć o kontroli realizacji zadań w zakresie międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju, która wykazała, że Polska nie wywiązuje się z przyjętych zobowiązań. W latach 2008-2009 wskaźniki wielkości pomocy w stosunku do dochodu narodowego brutto były na poziomie o ponad 30% niższym niż zakładano. W wyniku kontroli zwróciliśmy uwagę, że MSZ nie opracowało zalecanego przez Komisję Europejską planu działań gwarantujących osiąganie naszych zobowiązań wobec UE do 2015 r. Taki harmonogram powinien być opublikowany do września 2010 r., ale nie został opublikowany.

Była też kwestia nierzetelnych danych, które ministrowie podawali, a na podstawie których sporządzano łączne sprawozdania dla OECD. Stwierdziliśmy, że główną przyczyną nieprawidłowości była niespójność systemu gromadzenia danych w systemie ewidencyjno-księgowym budżetu państwa oraz ograniczone możliwości ministra w koordynowaniu pomocy zagranicznej, wynikające z braku aktu prawnego, który by określał sposób koordynacji. Warto zaznaczyć, że we wrześniu 2011 r. parlament uchwalił ustawę o pomocy rozwojowej, co – mamy nadzieję – przyczyni się do poprawy w tym zakresie.

Warto również wspomnieć o kontroli przygotowania administracji rządowej do sprawowania prezydencji w UE. Stwierdziliśmy, że proces przygotowań został zaplanowany prawidłowo i na ogół był realizowany konsekwentnie. Sama prezydencja wykazała, że ocena Izby była trafna.

Kolejna kontrola dotyczyła realizacji przez MSZ zadań związanych z organizacją wyjazdów i zapewnieniem bezpieczeństwa osobom zajmującym kierownicze stanowiska w państwie, korzystającym z lotnictwa transportowego sił zbrojnych. Była to kontrola doraźna, która wykazała, że w MSZ nie podjęto rzetelnych działań na rzecz wypracowania i zastosowania kompleksowych oraz spójnych procedur przygotowania wyjazdów zagranicznych prezydenta RP i premiera. Chodziło o takie obszary, które wymagają uzgodnień i współpracy z innymi podmiotami, które organizują wizyty. Stwierdziliśmy również, że w MSZ w zakresie przygotowywania wiz istniały zasady, ale nie były realizowane.

Pozytywnie oceniono sposób reagowania MSZ na sytuacje kryzysowe. Nasze badanie wykazało, że system, który istnieje w MSZ, jest bardzo sprawny i zapewnia bieżącą bezpieczną komunikację zarówno wewnątrz MSZ, jak i z podmiotami zewnętrznymi.

W 2012 r. aktywność NIK w zakresie kontroli służby zagranicznej nie będzie odbiegała od lat poprzednich. Będziemy prowadzić kontrole w placówkach zagranicznych. Nie będzie ich wiele, gdyż są kosztowne. Uważamy, że walor prewencyjny kontroli w placówkach jest istotny, tym bardziej że w placówkach stwierdzamy sporo różnych nieprawidłowości.

Zwracam się do Wysokiej Komisji o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Proponuję, aby Komisja rekomendowała pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z działalności NIK w 2011 r. Kto jest „za”? Pozytywna opinia przyjęta została jednogłośnie.

Przystępujemy do sformułowania propozycji tematów, które mogą być przedmiotem badań kontrolnych. Czy są jakieś propozycje? Nie ma. Komisja nie sformułowała żadnych propozycji tematów.

Czy w sprawach bieżących ktoś chce zabrać głos? Nie ma zgłoszeń.

Dziękuję bardzo. Zamykam posiedzenie Komisji.